

Regeling van de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van datum, nr. PM, houdende de wijziging van de Regeling voorzieningen WDO in verband met de verandering van de kring van rechthebbenden op DigiD met betrouwbaarheidsniveaus laag en substantieel

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Gelet op artikel 10, tweede lid, van de Wet digitale overheid en artikel 20, vijfde lid van de Bekendmakingswet;

Besluit:

ARTIKEL I

Artikel 3 van de **Regeling voorzieningen WDO** wordt als volgt gewijzigd:

A

In het eerste lid, onder a, wordt "of, indien het tweede lid, onder c, van toepassing is, via www.svb.nl." vervangen door "of via www.svb.nl indien het tweede lid, onder b, van toepassing is en de beoogde gebruiker een AOW-pensioen ontvangt en klant is van de Sociale Verzekeringsbank".

B

In het eerste lid, onder b, wordt "of, indien het tweede lid, onder c, van toepassing is, via www.svb.nl." vervangen door "of via www.svb.nl indien het tweede lid, onder b, van toepassing is en de beoogde gebruiker een AOW-pensioen ontvangt en klant is van de Sociale Verzekeringsbank".

C

In het tweede lid, onder b vervalt ", de nationaliteit van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte heeft".

D

Het tweede lid, onder c vervalt.

E

Het derde lid komt te luiden:

3. DigiD op betrouwbaarheidsniveau substantieel wordt slechts verstrekt aan een beoogde gebruiker die zijn telefoonnummer en e-mailadres verstrekt en die houder is van een geldig Nederlands paspoort, Nederlandse identiteitskaart of Nederlands rijbewijs, waarmee digitaal gecommuniceerd kan worden.

F

Het derde lid komt te luiden:

3. DigiD op betrouwbaarheidsniveau substantieel wordt slechts verstrekt aan een beoogde gebruiker die zijn telefoonnummer en e-mailadres verstrekt en die houder is van een geldig Nederlands paspoort, Nederlandse identiteitskaart, Nederlands rijbewijs of een geldig identiteitsdocument afgegeven in een lidstaat van de Europese Economische Ruimte, waarmee digitaal gecommuniceerd kan worden.

ARTIKEL II

Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatscourant waarin zij wordt geplaatst. Bij koninklijk besluit kan een ander tijdstip worden vastgesteld waarop artikel I, onderdeel F in werking treedt.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

TOELICHTING

A. Algemeen deel

1. Aanleiding

Deze wijzigingsregeling heeft hoofdzakelijk tot doel de kring van rechthebbenden op het publieke identificatiemiddel DigiD op betrouwbaarheidsniveau laag uit te breiden. Aanleiding hiervoor zijn signalen van burgers die een nationaliteit van buiten de Europese Economische Ruimte (hierna: EER) hebben en die vanuit het buitenland digitaal zaken willen doen met de Nederlandse overheid.

Deze wijziging beperkt zich tot de kring van rechthebbenden op DigiD op betrouwbaarheidsniveau laag. De kring van rechthebbenden op DigiD op de betrouwbaarheidsniveau substantieel wordt tijdelijk beperkt, met het oog op de uitvoerbaarheid. De kring van rechthebbenden op DigiD op betrouwbaarheidsniveau hoog blijft ongewijzigd.

2. Hoofdpijnen van het voorstel

DigiD op betrouwbaarheidsniveau laag

In het verleden was DigiD op betrouwbaarheidsniveau laag enkel in het buitenland te verkrijgen wanneer de gebruiker de Nederlandse nationaliteit had. In navolging van de uitspraak van de Raad van State van 24 december 2019¹ is de kring van rechthebbenden uitgebreid tot mensen met een geldig identiteitsdocument uit een van de lidstaten van de EER.²

Door de voorgestelde wijziging heeft nu iedere niet-ingezetene die is ingeschreven in de Registratie Niet-Ingezetenen (RNI), onderdeel van de Basisregistratie Personen (BRP), een burgerservicenummer (BSN) heeft en contactgegevens heeft gedeeld bij de aanvraag van een DigiD, recht op een DigiD op betrouwbaarheidsniveau laag, onafhankelijk van nationaliteit of woonplaats.

Het tweede lid, onderdeel c, dat van toepassing is voor personen woonachtig in het buitenland die klant zijn van de Sociale Verzekeringsbank (hierna: SVB) met een AOW-pensioen, is hiermee overbodig geworden. Deze doelgroep zal onder de algemene categorie van niet-ingezetenen vallen zoals in het nieuwe tweede lid, onderdeel b, gedefinieerd. Deze SVB-route wordt door deze wijziging echter niet uitgefaseerd en blijft voornamelijk functioneel in gebruik.

Met deze wijziging wordt de kring van rechthebbenden voor het verkrijgen van DigiD op betrouwbaarheidsniveau laag uitgebreid. De verwerking van persoonsgegevens en de grondslag daarvoor blijven onveranderd.³ Deze wijziging heeft daarom geen gevolgen voor de verwerking van persoonsgegevens.

In de praktijk zullen verschillende groepen hier belang bij hebben, bijvoorbeeld arbeidsmigranten met een niet-EER nationaliteit die wel ooit een relatie hebben gehad met de Nederlandse overheid en Oekraïense burgers die gevlucht zijn naar Nederland. Zij hebben een relatie met de Nederlandse overheid en willen inloggen bij instanties als de Belastingdienst, het UWV, de SVB of een gemeente, om langs digitale weg overheidsdiensten te kunnen afnemen.

DigiD op betrouwbaarheidsniveau substantieel

De kring van rechthebbenden voor het verkrijgen van DigiD betrouwbaarheidsniveau substantieel was eerder in navolging van de uitspraak van de Raad van State van 24 november 2019 uitgebreid tot EER-burgers.

In de uitvoering is gebleken dat het momenteel nog niet mogelijk is om, overeenkomstig de eisen die door de eIDAS verordening worden gesteld aan de uitgifte van een inlogmiddel op

¹ Raad van State, 24 december 2019, ECLI:NL:RVDS:2019:4434.

² Stcrt. 2020, 45255.

³ Zie artikel 2 van het Besluit verwerking persoonsgegevens generieke digitale infrastructuur.

betrouwbaarheidsniveau substantieel, een DigiD op betrouwbaarheidsniveau substantieel uit te geven aan anderen dan aan houders van een geldig Nederlands paspoort, Nederlandse identiteitskaart of Nederlands rijbewijs. Dit omdat er tijdens het activeringsproces van DigiD op betrouwbaarheidsniveau substantieel met Nederlandse identiteitsdocumenten een controle plaatsvindt of het een geldig document van de persoon is die de DigiD account heeft. Deze controle kan met de DigiD-app op afstand worden uitgevoerd met behulp van een betrouwbaar register zoals de BRP en het Rijbewijsregister. Als een register ontbreekt of niet voor DigiD beschikbaar is, zoals in het geval van niet-Nederlandse documenten, is een andere oplossing nodig. De oplossing voor niet-Nederlandse documenten wordt momenteel onderzocht en aan de eIDAS verordening getoetst. Daarom wordt, met inachtneming van deze feitelijke situatie, de Regeling voorzieningen Wdo hierop aangepast (zie artikel I, onderdeel E).

Aangezien de publieke dienstverlening in de toekomst opgehoogd zal worden naar betrouwbaarheidsniveau substantieel, wordt hard gewerkt aan een oplossing om de kring van rechthebbenden op DigiD substantieel te verbreden. Zodra deze oplossing gereed is, zal artikel I, onderdeel F, van deze regeling in werking treden door middel van een Koninklijk Besluit.

3. Uitvoering

Het proces van aanvraag (door gebruiker, een niet-ingezetene) en verstrekking (door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) bestaat uit verschillende stappen.⁴ Het betreft een fysiek of digitaal balieproces, dat voor niet-Nederlanders gelijk is aan de huidige wijze waarop Nederlanders in het buitenland DigiD verkrijgen.

Om een aanvraag online via www.digid.nl te kunnen doen, moet een nieuwe gebruiker naar de DigiD-balie voor de uitgifte van DigiD. Deze zogeheten 'buitenlandbalies' bevinden zich fysiek bij ambassades, of in grensgemeenten, maar ook online in de vorm van een videobalie.

Gedurende de Covid-19 pandemie is bij het programma Nederland Wereldwijd van het Ministerie van Buitenlandse Zaken de online videobalie ingericht, waarmee het mogelijk is om via videobellen een DigiD-activeringscode te ontvangen. Deze videobalies blijken succesvol, omdat burgers hierdoor niet naar de dichtstbijzijnde fysieke buitenlandbalie hoeven te reizen. Uit de opgedane ervaring met de videobalies blijkt dat deze op voldoende betrouwbare wijze een DigiD op betrouwbaarheidsniveau laag kunnen verstrekken.

Om de DigiD-activeringscode te ontvangen is legitimatie verplicht, zowel bij de fysieke als de videobalie. Daarmee kan de baliemedewerker controleren of de aanvrager hoort bij het BSN zoals geregistreerd in de RNI. Na deze verificatie door een baliemedewerker kan DigiD door de aanvrager worden geactiveerd.

Toekomstbestendigheid

De uitbreiding van de doelgroep voor het verkrijgen van DigiD op betrouwbaarheidsniveau laag zorgt ervoor dat elke natuurlijke persoon die een band heeft met de Nederlandse overheid langs digitale weg met Nederlandse overheidsinstanties zaken kan doen.

Omdat een groep burgers nog niet kan beschikken over DigiD op betrouwbaarheidsniveau substantieel bevat artikel 6, eerste lid, van de Regeling betrouwbaarheidsniveau authenticatie elektronische dienstverlening een overgangsregime: authenticatie kan voorlopig op betrouwbaarheidsniveau laag worden gedaan, ook al is voor toegang tot die dienst een hoger betrouwbaarheidsniveau nodig. De tijdelijke beperking van de kring van rechthebbenden van DigiD op betrouwbaarheidsniveau substantieel naar houders van een Nederlands identiteitsdocument zal daardoor in de praktijk niet tot problemen leiden bij het afnemen van dienstverlening, aangezien burgers voorlopig nog elektronische overheidsdiensten kunnen afnemen met DigiD op betrouwbaarheidsniveau laag met twee-factorauthenticatie.

Op dit moment worden de mogelijkheden verkend om, overeenkomstig de eisen die door de eIDAS verordening worden gesteld aan de uitgifte van een inlogmiddel op betrouwbaarheidsniveau

⁴ Zie artikel 3, eerste, tweede en vijfde lid van de Regeling voorzieningen Wdo.

substantieel, ook de kring van rechthebbenden op DigiD met betrouwbaarheidsniveau substantieel uit te breiden.

4. Gevolgen en uitvoering

De wijziging van deze regeling heeft een waarborgfunctie voor burgers, in dit geval de gebruikers van DigiD. De regeling biedt duidelijkheid en rechtszekerheid inzake de kring van rechthebbenden, hun rechten en plichten, die met de wijziging van deze regeling, binnen het bestaande uitgifteproces, uitgebreid dan wel tijdelijk beperkt wordt.

De gevolgen van deze regeling zijn om die reden beperkt. Voor de uitgifte op van DigiD op betrouwbaarheidsniveau substantieel wordt aangesloten bij de bestaande praktijk. De uitbreiding van de kring van rechthebbenden voor DigiD op betrouwbaarheidsniveau laag wordt door Logius (uitvoeringsorganisatie die in producten en diensten voor de digitale overheid voorziet) uitvoerbaar geacht. Het vraagt om een beperkte technische aanpassing. Verwacht wordt dat toename in de uitgifte van DigiD-activatiecodes met name zal zien op de groep Oekraïners en arbeidsmigranten met een niet-EER nationaliteit die een relatie hebben met de Nederlandse overheid en gebruik willen maken van overheidsdienstverlening. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal, in samenwerking met Logius, contact blijven houden met de balies over de benodigde capaciteit en kan deze opschalen indien vereist.

5. Internetconsultatie en Adviescollege toetsing regeldruk

PM

B. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1, onderdelen A en B (artikel 3, eerste lid, onder a en b)

In artikel 3, eerste lid, onder a en b wordt verwezen naar artikel 3, tweede lid, onder c. Met het wegvallen van artikel 3, tweede lid, onder c (zie onderdeel D), klopt de verwijzing niet meer. Het blijft echter wel mogelijk voor rechthebbenden om een DigiD aan te vragen via www.svb.nl mits zij een AOW-pensioen ontvangen en lid zijn van de Sociale Verzekeringsbank.

Artikel 1, onderdeel C (artikel 3, tweede lid, onder b)

Eenieder die ingeschreven staat in de Registratie Niet-Ingezetenen, een burgerservicenummer heeft en zijn contactgegevens heeft verstrekt, kan een DigiD op betrouwbaarheidsniveau laag ontvangen. Het hebben van een nationaliteit van een lidstaat van de Europese Economische Ruimte is derhalve geen noodzakelijke eis meer en vervalt hiermee. Zie voor een toelichting op het wegvallen van de nationaliteitseis paragraaf 2 van het algemeen deel van deze nota van toelichting.

Artikel 1, onderdeel D (artikel 3, tweede lid, onder c)

Met het wegvallen van de nationaliteitseis in artikel 3, tweede lid, onder b, kan eenieder, mits ingeschreven als niet-ingezetenen in de Basisregistratie Personen, DigiD op betrouwbaarheidsniveau laag aanvragen. Hierdoor vervalt het onderscheid tussen de categorie beoogde gebruiker uit het tweede lid, onder b en de categorie beoogde gebruiker uit het tweede lid, onder c. Hiermee is artikel 3, tweede lid, onder c overbodig geworden en vervalt derhalve.

Artikel 1, onder E en F (artikel 3, derde lid, onder b)

Met de inwerkingtreding van de Regeling voorzieningen WDO,⁵ ter vervanging van de Regeling voorzieningen GDI, is in lijn met de uitspraak van de Raad van State van 24 december 2019⁶ en anticiperend op de classificatie van dienstverlening op betrouwbaarheidsniveau substantieel de

⁵ Stcrt. 2023, 13657.

⁶ ECLI:NL:RVS: 2019 4434.

nationaliteitseis voor het aanvragen van DigiD met betrouwbaarheidsniveau substantieel uitgebreid naar identiteitsdocumenten afgegeven in een lidstaat van de EER. Vanuit de praktijk is echter gebleken dat nog niet voldaan kan worden aan de eisen die door de eIDAS verordening⁷ worden gesteld aan de uitgifte van een inlogmiddel op betrouwbaarheidsniveau substantieel. Daarom is met onderdeel E bepaald dat de oude situatie, zoals in de Regeling voorzieningen GDI gold,⁸ tijdelijk weer geldt. Daarentegen wordt, zodra de uitvoering klaar is, in onderdeel F de uitbreiding van de kring van rechthebbenden naar identiteitsdocumenten afgegeven in een lidstaat van de EER weer ingesteld. Dit onderdeel zal later in werking treden, vanaf het moment dat de uitvoering klaar is om aan deze verplichting te kunnen voldoen.

Artikel II (inwerkingtreding)

Artikel II regelt dat de in de ministeriële regeling opgenomen wijzigingen (onderdelen A tot en met E) in werking treden op de dag na plaatsing van de ministeriële regeling in de Staatscourant. Hierbij zullen de vaste verandermomenten in acht worden genomen. Artikel I, onderdeel F, zal via een apart Koninklijk Besluit in werking treden, omwille van het feit dat de uitvoering de nodige aanpassingen verrichten aan de techniek om het mogelijk te maken dat beoogde gebruikers met een identiteitsdocument afgegeven in een lidstaat van de EER een DigiD met betrouwbaarheidsniveau substantieel kunnen aanvragen.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

⁷ Verordening (EU) Nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014.

⁸ Zie artikel 3, derde lid, van de Regeling voorzieningen GDI.